

Hrvatsko botaničko društvo – novosti i pregled zbivanja u 2018. godini

Croatian Botanical Society – news and an overview of developments in 2018

Zrinka Ljubešić (Hrvatsko botaničko društvo (HBoD), Rooseveltov trg 6, HR-10000 Zagreb, Hrvatska; zrinka.ljubesic@biol.pmf.hr; autor za korespondenciju / corresponding author)

Ivana Rešetnik (Hrvatsko botaničko društvo (HBoD), Rooseveltov trg 6, HR-10000 Zagreb, Hrvatska; ivana.resetnik@biol.pmf.hr)

Maja Mucko (Hrvatsko botaničko društvo (HBoD), Rooseveltov trg 6, HR-10000 Zagreb, Hrvatska; maja.mucko@biol.pmf.hr)

U 2018. godini nastavljen je izuzetno aktivni rad Društva i njegovih članova što je vidljivo iz organiziranih predavanja i radionica, kao i vođenja i sudjelovanja članova Društva u većem broju stručnih i znanstvenih projekata. Ovo je ujedno bila i zadnja, četvrta, godina pod predsjedanjem izv. prof. dr. sc. Zrinke Ljubešić, dopredsjednice dr. sc. Ivane Rešetnik i tajnice dr. sc. Maje Mucko. Svim članovima zahvaljujemo na ukazanom povjerenju, podršci i suradnji u sudjelovanju u mnogim i raznolikim djelatnostima Društva. Na 15. redovnoj i 8. Izornoj skupštini Hrvatskog botaničkog društva održanoj 13. 12. 2018. jednoglasno je izabran prof. dr. sc. Nenad Jasprica za novog predsjednika Društva. Jednoglasno je izabran i novi Upravni odbor u sastavu Mara Vukojević (dopredsjednica),

mr. sc. Damira Tafra (tajnica), te dr. sc. Vanja Stamenković i prof. dr. sc. Toni Nikolić (članovi). Novi nadzorni odbor djelovat će u sastavu: dr. sc. Branka Salopek Sondi, izv. prof. dr. sc. Zrinka Ljubešić i doc. dr. sc. Martina Temunović.

Novoizabrani predsjednik istaknuo je da će se nastaviti s dosadašnjim djelatnostima Društva te da će više poraditi na popularizaciji Društva u javnosti i Društva kao više tolerantne zajednice. Nastavit će s organizacijom predavanja i radionica, publiciranjem Glasnika, obećava dovršiti web stranicu Društva u prvoj polovici 2019. godine, te će se rado primiti organizacije sljedećeg botaničkog simpozija za kojeg je dao i prijedlog loga. Novom predsjedniku i vodstvu Društva želimo uspješan rad i pozivamo sve članove da ih podrže i

pomognu im u radu i ostvarenju planiranih ciljeva.

Tijekom 2018. godine ostvareni prihodi društva iznosili su 322.856,00 kn (prihodi od pružanja usluga 275.062,00 kn, prihodi članarina 15.875,00 kn, financijski prihodi-kamate 34,00 kn, donacije iz državnog proračuna 31.885,00 kn), a ostvareni rashodi bili su 524.084,00 kn (službena putovanja 146.482,00 kn, usluge 336.401,00 kn, materijal i sirovine 19.738,00 kn, financijski rashodi 3.482,00 kn, ostali materijalni rashodi 17.981,00 kn).

Društvo je 2018. godine prvi put u suorganizaciji sa BIOM-om, HUSEK-om i HED-om organiziralo dvodnevni stručni izlet za članove svih navedenih društava. Botaničko-ornitološki izlet je organiziran 30. lipnja i 1. srpnja 2018. pod stručnim vodstvom dr. sc. Marije Pandže, dr. sc. Milenka Milovića i prof. dr. sc. Nenada Jasprice (botanika) te Ivana Budinskog (ornitologija). Prvi dan izleta obuhvaćao je terenski posjet lokalitetima izvor Cetine i Krčića, a drugi dan se boravilo na Svilaji. Ukupno je bilo 49 sudionika. Bio je omogućen prijevoz autobusom koji je iznajmljen na Agronomskom fakultetu, a spavanje je organizirano u Ekološkoj stanici 'Vrlika', Biološkog odsjeka PMF-a, smještenoj u selu Ježević, zaseoku Vučemilović, na području grada Vrlike. Izuzetno nam je drago što smo ovim izletom ispunili želju članova Društva izraženu nakon prošlogodišnjeg izleta za povećanjem ovakvog tipa aktivnosti društva.

Slika 1. Stručni botaničko-ornitološki izlet na Svilaji (Foto: Z. Ljubešić).

Na inicijativu Hrvatskog mikrobiološkog društva u svibnju 2018. godine na Prehrambeno-biotehnološkom fakultetu je organiziran sastanak bio-društava. Ukupno se odazvalo 21 bio-društvo. Na sastanku, uz ostala društva, predstavio se i HBoD kroz kratku prezentaciju. Raspravljalo se o zajedničkim problemima i zajedničkom pristupu rješavanja istih.

Tijekom prošle godine započeta je i izuzetno uspješna i intenzivna suradnja sa Likovnom akademijom Sveučilišta u Zagrebu. U sklopu projekta Društva „Ljepota detalja, struktura i transformacije – kokolitoforidi Jadrana“ financiranog od Zaklade HAZU u veljači 2018. održan je „maraton crtanja“ na temu kokolitoforidi. Zatim je na Likovnoj akademiji 13. travnja 2018., u organizaciji HBoD-a i ALU postavljena izložba te održan umjetničko-znanstveni skup u organizaciji PMF-a i Likovne akademije. Suradnja se nastavila i u sklopu Noći biologije. Osim toga, na inicijativu HBoD-a u lipnju 2018. je potpisan ugovor o suradnji PMF-a i ALU, a u studenom 2018. izložba „Kokolitoforidi“ je postavljena u Dubrovniku (akvarij Instituta za more i priobalje i Prirodoslovni muzeja Dubrovnik). Otvorenje je bilo vezano uz održani kongres Ocean Optics XXVI. Sama izložba je bila iznimno dobro posjećena od strane većinom inozemnih sudionika kongresa, a veliki plakat o izložbi još je neko vrijeme bio postavljen na Pilama u Dubrovniku.

Na samom kongresu Ocean Optics XXIV održanom u studenom 2018. HBoD je bio lokalni organizator te smo i u sklopu kongresa imali izložbeni prostor na kojem smo promovirali naše Društvo i njegove aktivnosti.

S osobitim zadovoljstvom možemo istaknuti da je tijekom 2018. g. nastavljeno kontinuirano održavanje javnih predavanja koja sadržajem pokrivaju široki krug tema, te su redovito dobro posjećena, kako od strane botaničara tako i od strane ostale zainteresirane javnosti. Tijekom 2018. g. ukupno je održano 15 predavanja, od kojih je čak pet predavanja bilo od strane inozemnih predavača iz Belgije, Indonezije, Italije, Slovenije i Srbije.

Tablica 1. Predavanja HBoD-a u 2018. godini.

Datum	Predavač	Naziv predavanja
11. 01. 2018.	Nikola Koletić, mag. oecol. et prot. nat.	Fitokomponenta u biocenozi sedrenih barijera
25. 01. 2018.	izv. prof. dr. sc. Zrinka Ljubešić	Pacifik
08. 02. 2018.	dr. sc. Mirko Sardelić	Čovjek i drvo: kulturna i socijalna povijest
22. 02. 2018.	prof. dr. sc. Jasenka Topić	Japanski vrtovi
08. 03. 2018.	prof. dr. sc. Mladen Juračić	Hrvatska krška ušća – nastanak i mijene
20. 03. 2018.	izv. prof. dr. Nina Šajna	Bioraznolikost i njeni ekološki učinci
05. 04. 2018.	dr. sc. Sanja Đurović	Grupa <i>Silene saxifraga</i> : novi taksonomski koncept
19. 04. 2018.	dr. sc. Yeni Herdiyeni i dr. sc. Fifi Gus Dwiyaniti	Istraživanje bioraznolikosti u Indoneziji
03. 05. 2018.	Maja Maslač Mikulec	Tajland, Kambodža, Vijetnam – idealno adventsko putovanje
17. 05. 2018.	Anamarija Kolda	Toksične cijanobakterije u akvakulturi
18. 10. 2018.	dr. sc. Sanja Kovačić	Izgubljeni svjetovi – evolucija biljnog carstva u nekoliko slika
30. 10. 2018.	prof. dr. sc. Bart van der Vijever	Science in a cold paradise
05. 11. 2018.	Salvatore Cambria	Vegetation and phytogeography of Sicily
15. 11. 2018.	dr. sc. Nina Vuković	Dekorativno samoniklo bilje na zagrebačkim tržnicama
29. 11. 2018.	izv. prof. dr. sc. Antun Alegro	Biljni svijet sedrenih barijera Plitvičkih jezera

Uspješan rad ostvarile su i sve Sekcije koje djeluju u sklopu Društva.

Sekcija Botaničkih vrtova i arboretuma održala je od 14. – 21. svibnja 2018. g. Osmi Tjedan botaničkih vrtova, arboretuma i botaničkih zbirki pod supokroviteljstvom Ministarstva zaštite okoliša i prirode, Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstva poljoprivrede i Hrvatske agencije za okoliš i prirodu. Svečano otvorenje Tjedna je bilo u Prirodoslovnom muzeju u Rijeci, a otvorili su ga zamjenik Župana PGŽ Petar Mamula, gradonačelnik Rijeke Vojko Obersnel i ravnateljica Prirodoslovnog muzeja u Rijeci Željka Modrić Surina. Predstavljen je novi dio vrta koji je u sklopu projekta LIKE (Living on the Karst Edge) preuređen i namijenjen ex situ uzgoju rijetkih i ugroženih vrsta. U Tjednu je bilo uključeno 20-tak vrtova i svi su izuzetno aktivni (čak i vrtovi bez ijednog zaposlenika) te uspješno promoviraju djelatnost vrtova koja postaje prepoznatljiva. Svi programi vrtova objavljeni su na stranicama HBoD-a. U Botaničkom vrtu PMF-a otvorena je u sklopu Tjedna izložba 'Izgubljeni svjetovi' koju je ukupno posjetilo 15417 posjetitelja, a od toga 9910 stranaca. BV Kotišina je prvi prema dobivanju novaca iz EU fondova (12,5 milijuna kuna), a BV Marijan je za revitalizaciju dobio 2,5 milijuna

kuna. Prirodoslovni muzej u Rijeci se proširuje na park Nikole Hoste gdje će biti novi botanički vrt, a BV Lokrum i BV Velebit imaju nove planove obnove. Botanički vrt PMF-a obnovio ciglenu kuću staklenika, te uređuje južnu ogradu koja će, u obliku pergole, povezati novoizgrađeni most preko Miramarske ceste i Crnatkovu ulicu. U svibnju i listopadu 2018. održani su redoviti sastanci Konzorcija europskih botaničkih vrtova (European Botanic Gardens Consortium, BGCI) na kojima se raspravljalo o zajedničkim aktivnostima europskih botaničkih vrtova te o polugodišnjim izvješćima o radu članova konzorcija.

Algološka sekcija je u veljači 2018. na PMF-u u Zagrebu organizirala radionicu „Molekularne metode u algologiji” na kojoj su sudjelovali svi laboratoriji u Hrvatskoj te je napravljen popis opreme i poslova koji se u njima odvijaju. U rujnu je na sastanku FEPS-a nakon Italije, Hrvatska izabrana kao novo predsjedništvo čime je ukazana velika čast. Veliki dio djelatnosti Algološke sekcije bio je usmjeren na planiranje međunarodnog kongresa 7. European Phycological Congress koji će se održati od 25. – 30. kolovoza 2019. godine u Zagrebu (<http://epcseven.biol.pmf.hr/>).

Dendrološka sekcija Društva tijekom 2018. g. radila je na digitalizaciji i nadopuni Dendrološke herbarijske zbirke Šumarskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu koja se nalazi na Zavodu za šumarsku genetiku, dendrologiju i botaniku. Kroz aplikaciju za administraciju i ažuriranje podataka web portala „Herbarium DEND“ kojoj se pristupa unosom korisničkog imena i zaporka na internet adresi <http://dendherbarij.sumfak.hr>, ukupno su u bazu unesena 4153 herbarska lista iz 113 porodica i 335 rodova (989 svojta). Tijekom 2018. godine unesena su 802 herbarska lista. Osim toga, zbirka je nadopunjena s 1200 novih herbarskih listova većinom drvenastih vrsta s prirodnih staništa u Hrvatskoj i Austriji. U tijeku je izrada stranica za pregled postavljenog sadržaja i baze podataka „Herbarium DEND“ Šumarskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu s javnim pristupim (bez korisničkog imena i zaporka) koje će biti dostupne na internet stranici Šumarskoga fakulteta na podomenu: <http://dendherbarij.sumfak.unizg.hr>.

U sklopu Sekcije za herbarijske zbirke 2018. godine održan je sastanak kustosa herbarijskih zbirki ZA, ZAHO, ZAGR i CNHM. Na sastanku su raspravljani problemi koji se javljaju prilikom sistematizacije i digitalizacije herbarijskog materijala u bazu podataka Flora Croatica (FCD) koju kontinuirano provode svi članovi Sekcije. Povezivanje i značenje herbarijskih zbirki je na dobrom putu što je i potvrdila anketa prezentirana na Balkanskom kongresu u Novom Sadu u rujnu 2018. u sklopu predavanja prof. dr. sc. N. Jogan: „Balkan herbaria – Do we have to worry about them?“. Izrađena je web stranica Herbarium Croaticum <http://herbariumcroaticum.biol.pmf.hr/> koja omogućuje nesmetan prikaz svog do sada

sistematiziranog i digitaliziranog materijala u ZA i ZAHO zbirkama.

Od daljnjih aktivnosti Društva valja istaći i izdavanje ovog Glasnika u sklopu Nomenklaturno-taksonomske sekcije. Ovo je bila šesta godina izlaženja časopisa Glasnik i u 2018. godini objavljeno je ukupno 13 priloga u 4 kategorije (izvorni znanstveni članak, kratko znanstveno priopćenje, stručno priopćenje, kratko stručno priopćenje). Dosadašnji glavni urednik Glasnika prof. dr. sc. T. Nikolić prepušta nakon šest godina vođenje časopisa drugima, te je na godišnjoj skupštini 13. 12. 2018. jednoglasno izabran izv. prof. dr. sc. Sandro Bogdanović. Asistenti urednika su dr. sc. Igor Boršić – lektura i Ana Vujasić – grafička urednica, dok Odbor čine: izv. prof. dr. sc. Antun Alegro, prof. dr. sc. Nenad Jasprica, prof. dr. sc. Zlatko Liber, dr. sc. Milenko Milović, prof. dr. sc. Anđelka Plenković Moraj, prof. dr. sc. Toni Nikolić, prof. dr. sc. Branka Pevalek Kozlina, prof. dr. sc. Željko Škvorc. Na godišnjoj skupštini su ukazani i problemi povezani s nomenklaturnim promjenama koje su objavljene u Glasniku te koje bi bilo dobro ažurirati i u bazi podataka FCD. Prihvaćen je prijedlog o formiranju upravnog odbora FCD-a koji bi se ustrojio tijekom 6. Hrvatskog botaničkog simpozija u kolovozu 2019. godine.

Članovi društva bili su aktivni i prilikom provođenja stručnih i znanstvenih projekata. Tako je tijekom 2018. g. Društvo pod vodstvom svojih članova provodilo ukupno 16 projekata različitih naručitelja, od koji su četiri projekta i zatvorena u 2018. g. Projekti su temama vezani za floristička i vegetacijska istraživanja, praćenje stanja (monitoring) određenih vrsta i staništa i izradu programa za praćenje stanja.

Tablica 2. Prikaz projekata vođenih preko HBoD-a tijekom 2018. godine.

Voditelj	Naziv projekta (Naručitelj)
A. Alegro	NP Plitvička jezera – Flora i vegetacija mahovina i vaskularnih biljaka sedrenih barijera Plitvičkih jezera
A. Alegro	NP Sjeverni Velebit – Centar za posjetitelje Krasno, Grupa VI. Flora i vegetacija
A. Alegro	PP Papuk – Istraživanje flore mahovina otvorenih stijena i stjenovitih padina na području PP Papuk
A. Alegro	PP Vransko jezero - Istraživanja sastava vrsta algi porodice Characeae
A. Alegro	Istraživanje stanišnih tipova u NATURA 2000 područjima „Klinča selo“, „Gornji Hruševac – potok Kravaršćica“ i „Klasnići“
A. Alegro	Natura Jadera – Inventarizacija flore i vegetacije Spomenika prirode Vrelo Une
M. Gligora Udovič	NP Krka – Dijatomeje rijeke Krke, od izvora do ušća
V. Hršak	NP Krka - Istraživanje flore starog dijela Nacionalnog parka „Krka“ (I i II faza)

Voditelj	Naziv projekta (Naručitelj)
V. Hršak	NP Krka – Revitalizacija kamenjarskih travnjaka u nacionalnom parku Krka kontroliranim paljenjem
T. Nikolić	HAOP – Analiza postojećih podataka za strane i invazivne strane vrste biljaka
Z. Ljubešić	7. European Phycological Congress
Z. Ljubešić	Zaklada HAZU - Ocean Optics XXIV
V. Šegota	Općina Klis – izrada i tisak popularno-znanstvenog vodiča Biljke tvrđave Klis
V. Šegota	NP Sjeverni Velebit - Monitoring travnjaka pod režimom ispaše na području NP Sjeverni Velebit u 2018. godini
I. Ternjej	JU Sisačko-moslavačke županije - Revitalizacija cretnog staništa posebnog botaničkog rezervata Đon-Močvar
N. Vuković	JU Dubrovačko-neretvanske županije - Istraživanje i kartiranje invazivnih stranih vrsta <i>Myriophyllum heterophyllum</i> Michx. i <i>Egeria densa</i> Planchon u području ekološke mreže Delte Neretve

Tablica 3. Prikaz završenih projekata preko HBoD-a tijekom 2018. godine.

Voditelj	Naziv projekta (Naručitelj)
V. Hršak	NP Mljet - Istraživanje vegetacije Nacionalnog parka Mljet
Z. Ljubešić	Zaklada HAZU – Ljepota detalja, transformacije i strukture - Kokolitoforidi izložba
I. Stanković	NP Plitvička jezera - Procjena stanja izvorišnog područja Plitvičkih jezera (Bijela Rijeka) u odnosu na referentno stanje na temelju bioloških elemenata
I. Stanković	NP Plitvička jezera - Sastav i značaj bentičkih algi na sedrenim barijerama Plitvičkih jezera

Na kraju želimo istaknuti da je na godišnjoj skupštini prihvaćen prijedlog da se sljedeći 6. Hrvatski botanički simpozij organizira u Zagrebu, od 30. – 31. 08. 2019., te će se vremenski i prostorno nadovezati na EPC7. Predsjednik organizacijskog odbora bit će prof. dr. sc. N. Jasprica. Rana prijava za kongres bi bila do 01. 06. 2019., a predaja sažetaka do 01. 05. 2019. Ovim putem pozivamo sve članove za doprinos uspješnom simpoziju putem prijava svojih znanstvenih i stručnih priloga i sa aktivnim sudjelovanjem.

Sve navedeno ukazuje da Hrvatsko botaničko društvo uspješno ostvaruje sve planirane aktivnosti, kao i na činjenicu je zauzelo značajno mjesto u stručnom i znanstvenom životu hrvatske biološke zajednice. Svim članovima Društva se najljepše zahvaljujemo na svom uloženom trudu i dobrovoljnom radu u mnogobrojnim aktivnostima Društva, a novom vodstvu Društva želimo uspješan rad i nove zanimljive djelatnosti.